

PREHISTORIE

3000 v. Chr.

2500 v. Chr.

2000 v. Chr.

OUDHEID

1500 v. Chr.

Ontdekkingen en uitvindingen

Een kogge

Vandaag zijn Jos en Mirthe in de Buitenhaven in Kampen. 'Mirthe, krijgen we zeebenen nu we op het dek van een zeeschip staan?' 'Ik denk het niet Jos, kijk de kogge ligt met sterke kabels vast aan de meerpalen op de kade'. Van de gids horen ze dat de kogge in de middeleeuwen als handelsschip is gebruikt. Kooplieden uit Kampen voeren naar Denemarken en Zweden - de Ommelandvaart - om producten te kopen en te verkopen.

Handel en ontdekkingsreizen

De Hanze

Een aantal Duitse handelssteden aan de Oostzee hadden een verbond met elkaar gesloten: De Hanze. Ook verschillende steden uit onze lage landen, zoals Kampen, Zwolle en Deventer, sloten zich aan bij De Hanze. Samen beschermden de Hanzesteden hun schepen tegen zeerovers. Wie niet bij de Hanzesteden was aangesloten, mocht geen handel drijven op hun markten.

Vrachtvaarders van Europa

Hollanders en Zeeuwen voeren ook naar de Oostzeelanden en kochten daar graan en hout. Uit Frankrijk haalden ze zout en wijn. En overall verkochten ze haring, kaas en boter. Zo werden Hollanders de vrachtvaarders van Europa.

Columbus zet voet aan wal in Amerika

MIDDELEEUWEN

VROEG MODERNE TIJD

MODERNE TIJD

Kaart van de Hanzesteden en handelsroutes

Ontdekkingsreizigers

Marco Polo (1254-1324)

Een Italiaanse koopman, die rondreisde in Perzië, China en Indië. Hij schreef een boek over zijn tochten naar deze verre landen.

Vasco di Gama (1469-1524)

Een Portugese ontdekkingsreiziger. Hij vond de zeeweg naar Indië.

Bartholomeus Diaz (1450-1500)

Een Portugese ontdekkingsreiziger. Hij ontdekte Kaap de Goede Hoop in Zuid-Afrika.

Magellaan (1480-1521)

Een Portugese ontdekkingsreiziger. Hij maakte de eerste zeereis om de wereld.

Columbus (1451–1506)

Columbus was er zeker van dat de wereld rond was. Aan de overkant van de Atlantische Oceaan moest volgens hem Indië liggen. In het jaar 1492 stak Columbus met drie Spaanse scheepjes, onder andere de Santa Maria, de oceaan over. Na een tocht van tien weken kreeg hij land in zicht. Dat moest Indië zijn! Daarom noemde hij de inwoners Indianen. In werkelijkheid was hij bij een eiland gekomen, dat bij een nog onbekend werelddeel hoorde. Het door Columbus ontdekte land noemde men Amerika.

Veranderingen en uitvindingen

Veranderingen

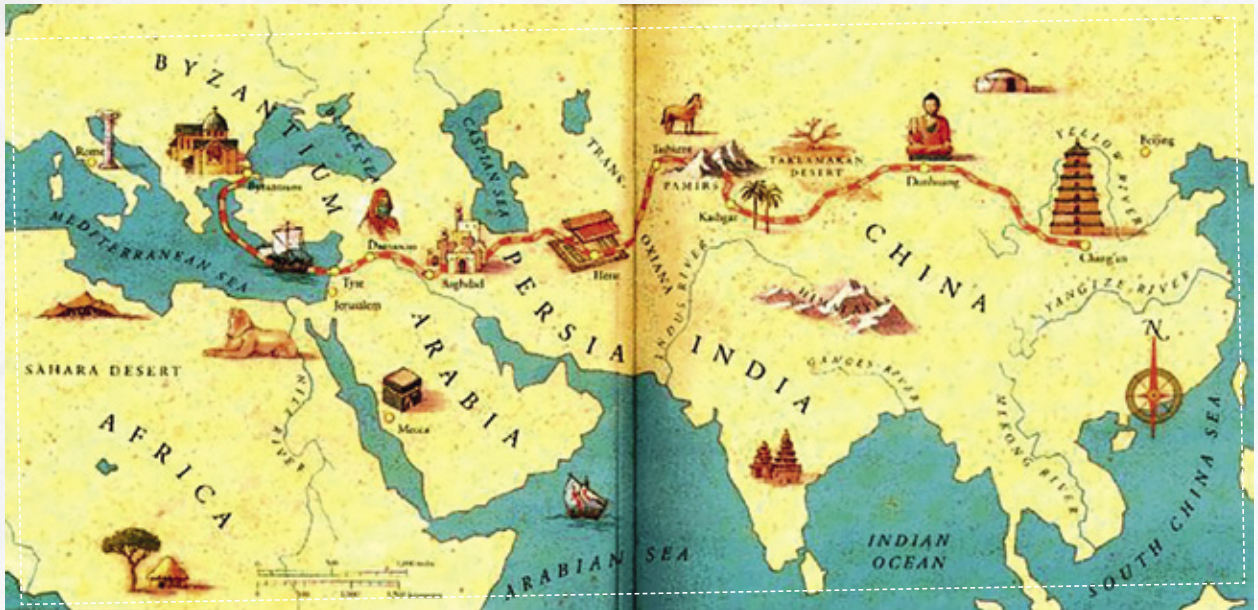
Omstreeks het jaar 1300 werd het buskruit uitgevonden. Dat gaf een hele verandering in de oorlogsvoering. Het buskruit werd gebruikt om kogels weg te schieten met een soort geweer. Daar was geen harnas tegen bestand.

Een van de oudste kanonnen

Columbus en de Indianen

Een haringbuis

Zelfs met China werd handel gedreven

Er werd ook gebruikgemaakt van een kanon, een donderbus. De kasteelmuren konden ermee kapot geschoten worden. De steden hadden genoeg geld om kanonnen te kopen.

Ook gaven stadsbesturen geld aan vorsten in ruil voor gunsten en privileges. Met dat geld konden de vorsten soldaten huren. Deze huursoldaten vochten altijd als ze ervoor betaald werden. Langzamerhand raakte het gedaan met de macht van de ridders.

De zee heeft Holland groot gemaakt. Dat gold zeker voor de visserij. Er werden flinke vissersschepen, zoals de haringbuizen, gebouwd. Toen de haring op zee gevaakt en gezouten kon worden, leverde de haringvangst nog meer op. Aan wal hielden mensen zich bezig met het breien van visnetten. Door de ontdekkingsreizen leerde men in Europa tabak

en cacao kennen. Later brachten schepen aardappelen mee uit Amerika, de nieuwe wereld. Uit Indië kwamen schepen, die specerijen vervoerden naar Lissabon.

Boekdrukkunst

Heel belangrijk was de uitvinding van de boekdrukkunst. In de middeleeuwen waren boeken duur en zeldzaam. Ze moesten immers allemaal worden overgeschreven!

Rond het jaar 1450 ontdekte men dat boeken met behulp van houten letters gedrukt konden worden. Later werden loden letters gebruikt. Deze letters kon je steeds opnieuw gebruiken. De boekdruckers

De boekdrukker aan het werk

gebruikten de nieuwe uitvinding uit China: papier. Dat was veel goedkoper dan perkament.

Wie de uitvinder was van de boekdrukkunst, weten we niet precies. Hoogstwaarschijnlijk was het de Duitser Johann Gutenberg. In ieder geval konden nu veel meer mensen een boek of een geschrift betalen en lezen. Het belangrijkste was dat nu ook de Bijbel gedrukt kon worden. Dat gebeurde in ons land voor het eerst in het jaar 1477.

Laurens Jansz. Coster (? - ?)

Vroeger werd gedacht dat Laurens Jansz. Coster de uitvinder is geweest van de boekdrukkunst. In zijn woonplaats Haarlem staat zelfs een standbeeld van hem.

Delftse Bijbel

In 1477 werd de eerste Bijbel in ons land gedrukt. Hij werd uitgegeven in Delft. Daarom heet deze Bijbel de Delftse Bijbel. Deze Bijbel bevat alleen het Oude Testament, zonder de Psalmen.

